

Duwen en draaien
om het vrouwtje te
veroveren.

Met de klok mee: Kleiblokken geven wat extra's aan de plas én de duik. Mangrove-beleving, tropische gedachten in eigen landje. Geelwangschildpad, super om te ontmoeten maar deze hoort hier zeker niet thuis. Brasemmanetje onder de paai-pukkels.

HAARLEMMERMEERSE BOSPLAS, HET HELE JAAR DOOR

Als iemand de weg weet in de Haarlemmermeerse Bosplas, dan is onderwaterfotografe Janny Bosman dat wel. Zij neemt ons mee als buddy en laat in een 'vier seizoenenduik' alle mooie plekjes en vissen zien.

Een snoekbaars boven zijn burcht, hij is de baas.

Grote vriend: we vinden 1,5 meter meerval in de canyon.

«We komen regelmatig snoek tegen en scholen met jonge baarsjes.»

Bij de baars zie je de typerende zwarte vlek aan het einde van de eerste rugvin.

We starten onze duik in de winter, doorgaans heeft deze plas dan het beste zicht. We spreken af op het ruime parkeerterrein bij restaurant Vork & Mes. Nabij het restaurant kunnen we eenvoudig het water in bij een stenenpartij, die als decoratie en overgang van het gras naar het water ligt. De bodem is bedekt met een laag breuksteen waardoor het geen stoftroep wordt tijdens het aantrekken van de vinnen. Het water is afgekoeld naar zo'n 7 graden. Het restaurant is boven het water gebouwd en een deel ervan staat op betonnen palen waar onze duik gaat beginnen. De diepte hier loopt tot een meter of 12 maar wij blijven tussen de 5-7

meter. Een grote school met jonge baarsjes heeft tussen de pilaren een schaduwplek gevonden. Het is een boeiend schouwspel zoals de school zich verplaatst, een echte wolk van vis. Niet alleen wij merken dit op. We hebben gezelschap van meerdere snoeken die regelmatig de aanval inzetten voor een hap uit deze bal van baarsjes. Dat snoeken in de winter nauwelijks eten gaat hier blijkbaar niet op. We vervolgen onze duik naar het diepe gedeelte van de plas. We zoeken even oogcontact en checken de meters; alles in orde. We zwemmen over een kale bodem van zand met een dikke sliblaag en hier en daar wat kleiblokken. Het is duidelijk zichtbaar dat bij het wegzuigen van het zand, ergens

rond de jaren zeventig in de vorige eeuw, de kleistukken te hard waren om meegezogen te kunnen worden. De kleiformaties geven nu een prachtige vorm aan het geheel en zijn dik begroeid met zoetwatermosselen.

DE CANYON

Wanneer we een richel van kleiblokken zien op een diepte van 15 meter, weten we dat onze bestemming bijna bereikt is. Hierachter zakken we naar beneden in een put omringd door de kleirichel. Het water is helder met een temperatuur van 5 graden. We hebben geluk deze duik want het zicht is niet altijd zo goed. Op deze diepte schommelt de watertemperatuur het gehele jaar door tussen

de 4 en 7 graden. Zoekend naar onze grote vrienden zwemmen we in de 'canyon'. Daar... tegen een kleiblok aan, ligt wat we zoeken: de Europese meerval! Ik heb er inmiddels drie herkenbaar waargenomen in al mijn duiken en dit is gelijk het grootste exemplaar van 150 cm. Fotograferen is nog een hele kunst want als je de bodem raakt maak je enorme stofwolken. En voor fotomodel hebben de meervallen ook niet geleerd. Ze hebben een hekel aan licht dus je kunt de pech hebben dat ze gelijk wegzwemmen. Het enige wat dan overblijft is een grote stofwolk want zij kunnen er ook wat van. We hebben nu het geluk dat de meerval even blijft liggen. Na onze korte ontmoeting met deze grote knaap

moeten we afscheid nemen en zwemmen verder in de canyon. We zien enkele leidingen van de pompinstallatie en ankertouwen, maar vinden niets bijzonders wat ons hier in de kou langer kan binden.

PAAIPIERODE

We gaan weer richting restaurant, maken een sprongetje in de tijd en slaan bij de pilaren linksaf. Het voorjaar kondigt zich aan en de zonnestralen vrolijken alles op. We vinden een mannetjessnoekbaars die zijn burcht met eieren beschermt. Snoekbaars met eieren moeten we met de nodige voorzichtigheid benaderen. Zij verdedigen het nest fel en aanvallen op domepoorten

zijn geen uitzondering. We maken weer een tijdsprongetje en treffen algen aan tot zo'n 5 meter tussen het riet. Dit is de tijd waarin veel vissen met de voortplanting bezig zijn. We vinden baarzen met eierstrengen die doen denken aan vitrage. We naderen het riet voorzichtig omdat we brasems zien. De mannetjes hebben in deze periode paaipekels en zijn duidelijk te onderscheiden van de vrouwtjes. Ze zijn druk aan het vechten met hun soortgenoten voor het beste paaipekkje. Het voorjaar is mooi en we zwemmen nog wat rond in het ondiepe waar het meeste leven zit. Palingen liggen verscholen tussen de algen. Plotseling begint mijn hart sneller te kloppen. Het lijken wel... drie snoeken!

Drie snoeken kronkelen om elkaar heen en de twee mannetjes verleiden het vrouwtje in de hoop dat haar keuze op hem valt. Geweldig dat we dit paaigedrag onder water kunnen aanschouwen.

ZOMERPERIODE

Het wordt nu warmer, de watertemperatuur is inmiddels gestegen naar 18 graden. We checken nog even of het ook dit jaar klopt en jawel, op een diepte van 12 meter zwemmen we vanuit het heldere water tegen een melkachtige massa aan die de diepte ingaat. Duiken op diepte, dus wat de meervallen betreft, is nu afgelopen. Wanneer we op 8 meter tussen de kleiblokken bij de instap zwemmen, zien we een auto. De brandweer heeft deze in 2014 laten afzinken als oefenobject. We zwemmen verder naar de oeverzone waar nog steeds veel vis is

en waar we schubkarper en spiegelkarper bewonderen. We komen regelmatig snoek tegen en scholen met jonge baarsjes. De overhangende takken in het water schieten wortel en dit geeft een mangroveachtige aanblik. Het is altijd leuk om een schildpad tegen te komen, zo ook deze duik. Helaas horen deze exoten hier niet thuis. De kans van overleven van dit dier is minimaal. Wanneer de watertemperatuur in de zomer naar hoge waarden stijgt, is het allemaal wat minder en het zicht verslechtert dan ook aanzienlijk in de gehele plas. Tegen het einde van het jaar begint alles weer van begin af aan maar nu wordt het hoog tijd dat wij onze gezamenlijke duik gaan beëindigen. Genoeg is genoeg, op naar een lekker warm bakkie thee. Ik wil jullie bedanken voor deze bijzondere en erg lange duik, gaan we vaker doen!

Hoezo, snoeken eten minder in de winter? Hier in ieder geval niet!

«Regelmatig zetten de snoeken de aanval in op deze wolk van baarsjes.»

Het bruis van het leven in het ondiepe gedeelte.

Instap bij stenenpartij Vork & Mes.

Een forse spiegelkarper.

HAARLEMMERMEERSE BOSPLAS

In 1979 is het Haarlemmermeerse Bos opengesteld voor publiek. Het is een fraai park met veel recreatiemogelijkheden waarvan de recreatieplas voor de duikers het aantrekkelijkst is. De duikstek bij de ingang Vork & Mes is vrij toegankelijk en de laatste jaren enorm in populariteit gestegen bij duikers. Met name op zondag kan het erg druk zijn. Parkeren is gratis. De instap bij de stenenpartij en bij de zandingang zijn eenvoudig en je bent al snel bij een kleiblokformatie op 6 meter diepte. Vulstations vind je onder andere bij duikcentrum Nieuw-Vennep, duikcentrum The Wave Hillegom en Duikservice Hillegom.

Pompinstallaties

De beheerder van het Haarlemmermeerse Bos heeft pompinstallaties laten plaatsen om de waterkwaliteit te verbeteren door lucht naar de bodem te pompen. Deze zijn te vinden op 5 platforms verdeeld over de plas. De koude en zuurstofarme onderlaag wordt nu gecirculeerd en deels vervangen door de bovenlaag. Project Baseline Haarlemmeer is actief in de plas met waarnemingen, registratie en schoonmaakduiken. Er zijn veel hengelsporters rond de plas dus voorzichtigheid en overleg is een goede zaak.

Niet-duikers

Voor de niet-duikers die meegaan is een fraaie wandeling rondom de plas te maken. De recreatieplas is gedeeltelijk omringd door restanten van de Floriade uit 2002. Beelden, een moerasachtig gebied met wandelpad en een aangrenzende vijver geven de plas net wat extra's. Jaarlijks worden er evenementen georganiseerd zoals Mysteryland, de Barletti wielerronde en het Concours Hippique Hoofddorp. De plas is bij de evenementen Mysteryland en Barletti afgesloten voor duikers. **Adres:** Restaurant Vork & Mes, Paviljoenlaan 1, 2131 LZ Hoofddorp.